

РОЗДІЛ VI

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

УДК: 378.14:004

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2020-72-3-206-215>

Уткіна Галина Анатоліївна,
кандидат економічних наук, доцент
(Донецький юридичний інститут
МВС України, м. Кривий Ріг)
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7513-4407>

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

Акцентовано увагу на найбільш ефективному інструментарії дистанційного навчання в процесі підготовки здобувачів вищої освіти, визначено переваги системи управління навчанням Moodle у процесі фахової підготовки майбутніх юристів. Однією з вагомих переваг середовища Moodle визначено можливість структурування навчально-методичних матеріалів залежно від особливостей сприйняття матеріалу: вік слухача, рік навчання, методика контролю, наповненість курсу теоретичним та практичним матеріалом, що дає змогу зробити навчально-виховний процес максимально ефективним. Зосереджено увагу на інструментарії освітньої платформи Moodle, який спрямований на розвиток навичок комунікації майбутніх юристів, а саме: «Форум», «Wiki» та «Семінар». Упровадження цих інструментів в освітній процес дає змогу активізувати спілкування в групі, застосовувати механізм взаємооцінювання, перейти від формального оцінювання до формувального. Ефективне застосування зазначеного інструментарію можливе за умови напрацювання досвіду роботи, розробки специфічних завдань та систематичного використання їх під час викладання курсу.

Ключові слова: дистанційне навчання; освітня платформа Moodle; структурування навчально-методичних матеріалів; логіка вивчення курсу; комунікативні навички.

Постановка проблеми. Першочерговим завданням будь-якої дистанційної платформи (e-Learning), безумовно, є навчання на відстані. Найчастіше таке отримання

знань використовували як доповнення до очної форми або як усвідомлений вибір набуття додаткових компетенцій без відриву від основної діяльності. Але сьогодні все змінилося через пандемію, викликану коронавірусом: навчання e-Learning перейшло з категорії додаткового й усвідомленого до категорії обов'язкового та повсякденного. Це час мобілізації організаційних здібностей, зміцнення горизонтальних взаємодій між локаціями й оперативного впровадження нових внутрішніх інструментів для організації дистанційного навчання [6].

Технології, що застосовуються під час розробки електронних навчальних курсів, є важливим засобом підвищення ефективності та якості традиційної форми навчання, оскільки e-Learning має низку переваг перед очною формою навчання, хоча передбачає самостійне вивчення курсу, як і під час дистанційного навчання [7], а саме:

- легкий і швидкий доступ до матеріалів (студенти мають доступ до електронних курсів з будь-якого місця, де є доступ до інтернет-мережі);
- невисока вартість навчання (освітній процес є обміном інформацією через інтернет-мережу без витрат на навчально-методичну літературу);
- поділ змісту електронного курсу на блоки (модулі) (вивчення предмета за умови такого розподілу стає більш зрозумілим і спрощує пошук потрібних розділів);
- індивідуальна траєкторія вивчення курсу (тривалість і порядок вивчення матеріалів студент вибирає сам, відповідно до обраного навчального графіка);
- методика оцінки знань (система дозволяє виставляти незалежні від викладача чіткі й об'єктивні критерії оцінювання знань).

Перехід e-Learning від бажаного, допоміжного до основного механізму отримання освіти зумовив актуальність проблем навчання на відстані, а саме:

- необхідність наявності/розвитку сильної мотивації (практично весь навчальний матеріал студент-дистанційник освоює самостійно, це вимагає відповідальності й самоконтролю, а тримати належний темп навчання без стороннього контролю вдається не всім);
- недостатність/неможливість набуття практичних умінь та навичок, бо досить проблематично якісно організувати дистанційне навчання за напрямками підготовки та спеціальностями, з яких передбачено велику кількість практичних занять (навіть найсучасніші комп'ютерні тренажери не замінять майбутнім спеціалістам «живої» практики);
- дистанційна освіта не сприяє розвитку комунікативних навичок. За умов дистанційного навчання особистий контакт студентів один з одним і з викладачами мінімальний, а то й цілком відсутній. Тому така форма навчання не створює умов для розвитку впевненості, навичок роботи в команді, роботи з клієнтом, виступу перед аудиторією;
- проблема ідентифікації студента (найефективніший спосіб з'ясувати, чи студент самостійно складав іспити або заліки, — це відеоспостереження, що не завжди можливо).

Отже, виникає необхідність адаптації курсів дисциплін очної форми навчання до механізмів/інструментів e-Learning та використання всіх можливостей навчальних платформ із метою мінімізації негативного та підсилювання позитивного ефекту дистанційного навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розробки, впровадження та шляхи оптимізації освітнього процесу завдяки використанню технологій e-Learning

досліджували закордонні та вітчизняні вчені. Серед них можна виділити найбільш вагомі та авторитетні роботи А. Кея, Р. Бергер, Р. Деллінг, Дж. Еттевелла, Н. Морзе, О. Пінчука, Є. Полат, Г. Рамбле, І. Роберт, Н. Тализіної, Ю. Тріуса, М. Томпсон, Дж. Хассон та ін.

Можливості системи Moodle як технології, спрямованої на підвищення ефективності навчального процесу, досліджували як зарубіжні (Д. Бунік та Т. Маркус, Ал-Ярф та Дж. Коул, Дж. Маккарті, Х. Зедан), так і вітчизняні (Ю. Тріус, І. Стеценко, І. Герасименко — Черкаський державний технологічний університет; Н. Морзе, О. Глазунова — Національний університет біоресурсів і природокористування України; О. Павленко, С. Шаров, Л. Москальова, Т. Шарова, А. Коваленко — Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького та ін.) науковці. Однак алгоритми застосування інструментарію Moodle потребує творчого підходу та виділення певних акцентів стосовно підготовки спеціалістів із правничих питань з урахуванням сьогоденної зміни парадигми освіти.

Метою цієї статті є акцентування уваги на найбільш ефективному інструментарії дистанційного навчання в процесі підготовки здобувачів вищої освіти, визначення переваги системи управління навчанням Moodle в процесі фахової підготовки майбутніх юристів.

Виклад основного матеріалу. Модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище Moodle має багатий інструментарій, що дає змогу, з одного боку, створити інтерактивний курс дисципліни та, з іншого боку, здійснювати зворотний зв'язок та контроль проходження курсу. Ця освітня платформа є потужним інструментом оволодіння студентами навчальним матеріалом під керівництвом викладача.

Однією з вагомих переваг середовища Moodle є можливість структурування навчально-методичних матеріалів. Аналіз літератури з питань структури електронного навчального середовища дає можливість як основні компоненти виділити такі: мотиваційно-ціннісний, програмно-методичний, інформаційно-діяльнісний, комунікативний, контрольний оціночний і технологічний [10].

Для реалізації функції кожного з виділених компонентів електронного навчального середовища платформа Moodle надає низку можливостей, комплексне використання яких дозволяє створити всі необхідні умови для організації навчальної діяльності (таблиця 1).

Таблиця 1

Функціональна характеристика компонентів електронного навчального середовища Moodle*

Компонент середовища Moodle	Завдання, які реалізуються в процесі організації навчальної діяльності студентів	Інструментарій середовища Moodle
Мотиваційно-ціннісний	Посилення мотиваційних основ навчальної діяльності, формування ціннісного ставлення до пізнавальної діяльності, підвищення рівня відповідальності студентів за результат самостійної навчальної діяльності	Графічна структура курсу; оціночні таблиці (рефлексія); календар із системою нагадування
Програмно-методичний	Інформування студентів про цілі й завдання, структуру та зміст самостійної навчальної діяльності, терміни виконання самостійної роботи, надання інформації про можливі пізнавальні стратегії, знайомство з робочими програмами з дисципліни, графіками навчального процесу	Створення путівника з дисципліни: робоча програма; терміни та темп проходження дисципліни; календар

Інформаційно-діяльнісний	Організація самостійної навчальної діяльності студентів, у процесі якої формуються і розвиваються необхідні загальнокультурні й професійні компетенції	Урок; семінар; робочий зошит; глосарій; опитування
Комунікативний	Забезпечення комунікації всіх учасників навчального процесу	Чат; форум; завдання; Wiki; e-mail
Контрольно-оціночний	Організація контролю і самоконтролю за ходом самостійної роботи студентів, збір даних про інтенсивність роботи, надання статистичних даних за результатами навчально-пізнавальної діяльності, підвищення рівня рефлексії, формування готовності студентів проводити самооцінку і самоконтроль	Тест; звіти про оцінки; звіти про навчальні дисципліни; формати експорту оцінок; формати імпорту оцінок; портфоліо
Технологічний	Забезпечення технічної підтримки організації самостійної навчальної діяльності студентів	Формати електронних методичних комплексів; типи питань у тестах; формати імпорту/експорту тестів; звіти за тестами; сховища файлів; типи ресурсів

* Розроблено автором на основі навчально-методичного посібника А. В. Кир'якової, Т. О. Ольхової, Н. В. Михайлової, В. В. Запорожко [5].

Весь спектр інструментів Moodle можна подати такими блоками:

- 1) інформаційний (пояснення, вебсторінка, текстова сторінка, база даних);
- 2) навчальний (робочий зошит, семінар, Wiki, глосарій, завдання);
- 3) комунікативний (форум, чат, особисті повідомлення, блог);
- 4) контролюючий (тести, лекція з елементами контролю, журнал оцінок, е-портфоліо);
- 5) адміністративний (блок адміністрування).

Однак такий розподіл елементів курсу в Moodle можна вважати умовним, оскільки педагогічні можливості системи дозволяють використовувати її засоби з різними цілями. Насамперед під час проектування курсу в Moodle необхідно закласти в нього технологічні характеристики, що дають змогу згодом зробити навчально-виховний процес максимально ефективним. Електронний навчальний курс, виступаючи як автоматизована навчальна система, повинен виконувати такі функції:

- ефективно керувати діяльністю студента з вивчення навчальної дисципліни;
- стимулювати навчально-пізнавальну діяльність;
- забезпечувати раціональне поєднання різних видів навчально-пізнавальної діяльності з урахуванням дидактичних можливостей кожної з них залежно від результатів засвоєного навчального матеріалу;
- раціонально поєднувати різні технології подання навчального матеріалу [4, с. 65].

У ході побудови логіки вивчення курсу необхідно враховувати низку особливостей вікового сприйняття курсу, технологічних можливостей викладання/вивчення матеріалу, рівень контролю за перебігом вивчення дисципліни. На рисунку 1 надано алгоритми

побудови логіки вивчення курсу «Інформаційне забезпечення професійної діяльності» послідовним та фасетним методом.

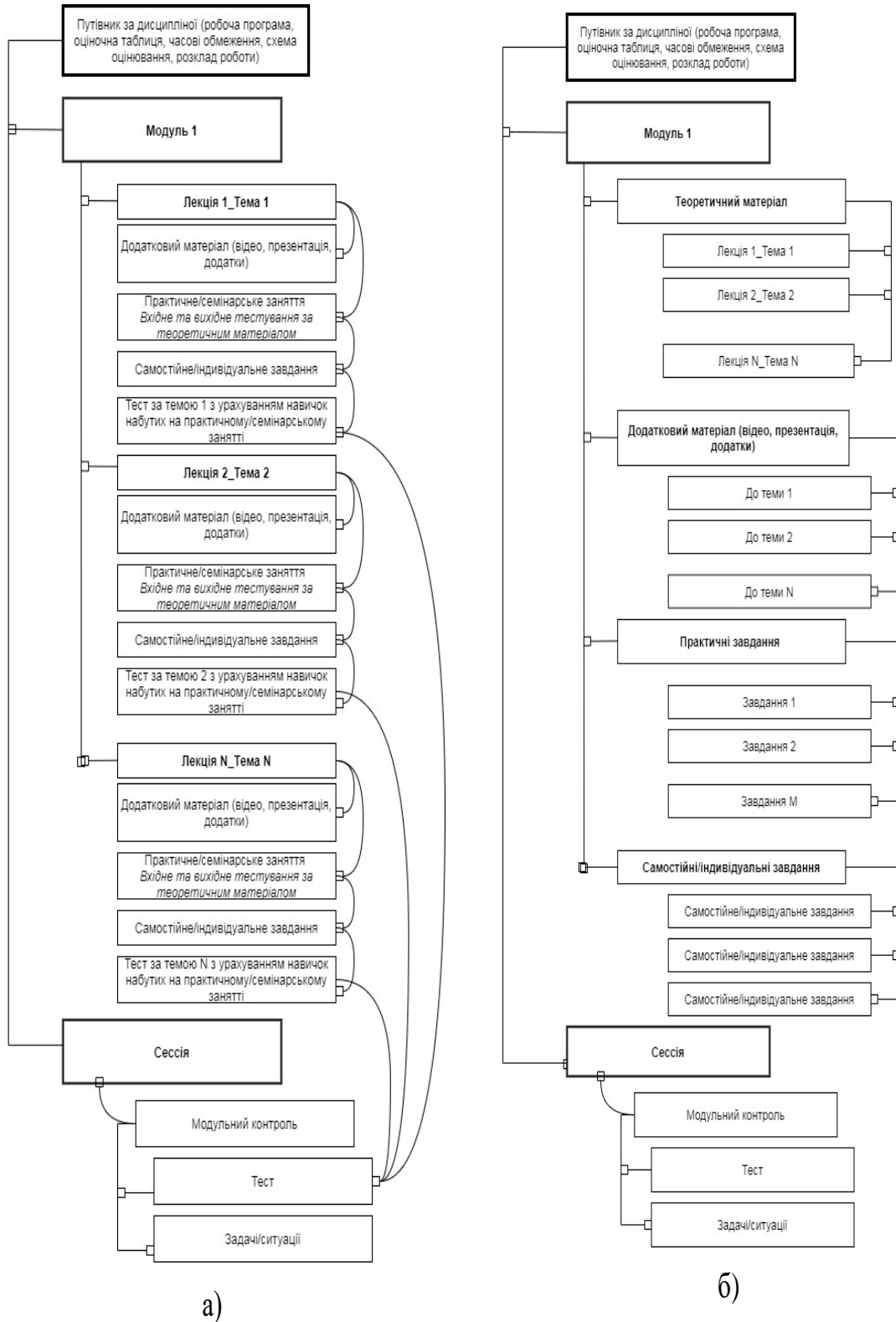

Рис. 1. Алгоритми побудови логіки навчального курсу «Інформаційне забезпечення професійної діяльності»: а) послідовний метод; б) фасетний метод*

*Розроблено автором на основі дослідження Н. В. Морзе та О. Г. Глазунова [9].

Послідовний метод (ітераційний) складається з послідовно виконаних етапів вивчення окремих тем із проведенням підсумкового тестування як за теоретичним матеріалом, так і за набутими практичними навичками.

Реалізувати цей метод можливо за умови налагодження опцій ресурсу «Доступність», «Виконання діяльності» та інструменту «Календар», який містить сітку поточного місяця із зазначеними на ньому подіями, на які необхідно звернути увагу. Усі типи подій на календарі відображаються різними кольорами та піктограмами. Під час наведення курсору на піктограму спливає інформаційне вікно, у якому відображається дата події та її назва у вигляді посилання, після натискання на яке здійснюється перехід до ресурсу з можливістю роботи з ним (рис. 2).

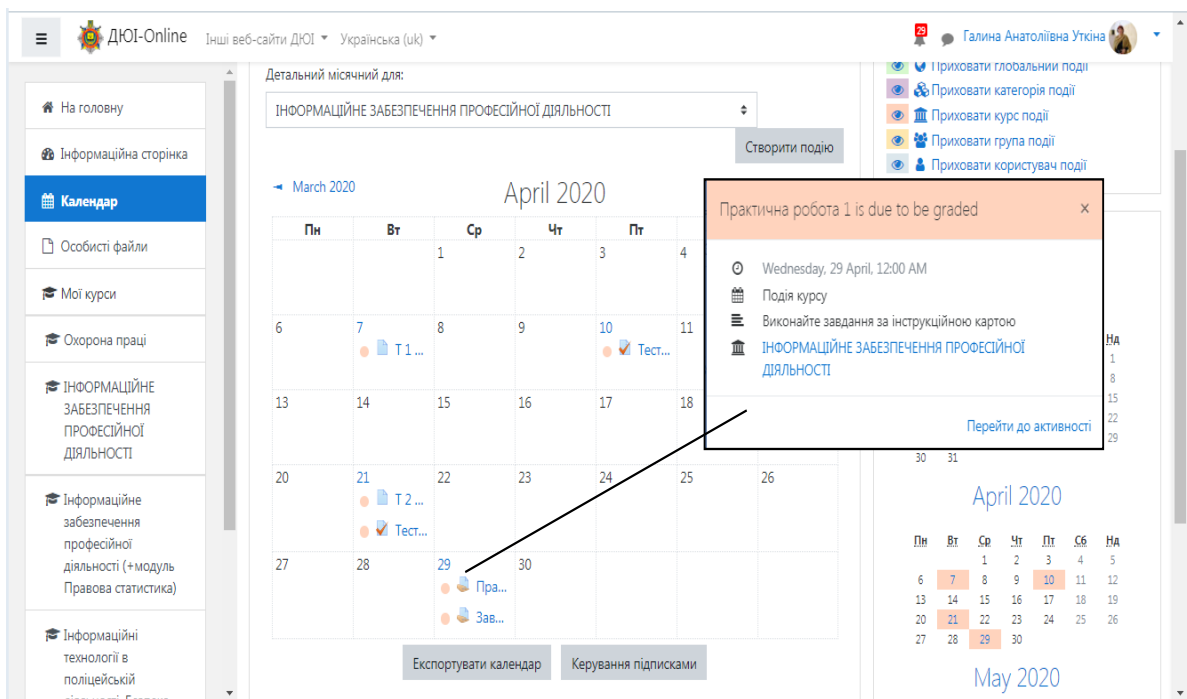

Рис.2. Вигляд інструменту «Календар»

Фасетний метод (паралельний) передбачає розпаралелювання вивчення теорії, напрацювання практичних навичок. Цей метод ґрунтується на тому, що більшість завдань може бути розділена на набір менших завдань, які можуть бути вирішені одночасно. Зазвичай паралельний метод вимагає більшої координації дій студента, що базується на вже раніше отриманих знаннях і набутих навичках. Так, наприклад, під час опрацювання теми «Робота з базами даних у поліцейській діяльності» у курсі дисципліни «Інформаційне забезпечення професійної діяльності» курсанти 4 року навчання з легкістю застосовують практичні навички роботи з оперативними базами, що були набуті за час проходження практики у діючих підрозділах МВС. Проходження цієї теми курсантами другого року навчання (до практики) викликає труднощі сприйняття та виділення ключових реквізитів у ході побудови/роботи з базами даних.

Отже, послідовний метод побудови логіки курсу є більш доцільним для слухачів 1–2 курсу або для дисциплін, які мають новий, відмінний набір термінів, завдань від уже засвоєних. Так, для студентів 3 курсу спеціальності «Право» вводиться дисципліна «Юридична психологія», яка спрямована на розвиток компетенцій із психології і яка

виділяється з комплексу правничих дисциплін своєю специфікою. Таким чином, теоретично можливо подати відповідність видів освіти алгоритмам побудови курсу у вигляді таблиці 2.

Таблиця 2

*Таблиця відповідності видів освіти**

Традиційна освіта	Дистанційна освіта	Алгоритм
Аудиторна	Синхронна	Послідовний
Самостійна	Асинхронна	Фасетний

* Розроблено автором

За умови віддалення викладача та студента, студента та студентського середовища саме комунікація стає ключовим поняттям у процесі навчання. Під час навчання в електронному середовищі Moodle вона видається особливо важливою в умовах переходу від «дистанційне навчання як доповнення аудиторного» до «дистанційне навчання як основна форма отримання освіти» без усвідомленого вибору студентом.

Необхідно також зауважити, що оволодіння інструментарієм комунікації для спеціальностей правничого характеру є однією з ключових, а тому виникає необхідність задіяння всіх інструментів соціалізації курсу. Високий ступінь взаємодії між учасниками навчального процесу виступає головним засобом підвищення ефективності навчання. На думку Джейсона Коула, у деяких випадках правильно організована дискусія з питань змісту навчального матеріалу може бути більш ефективною, ніж статично представлений теоретичний матеріал [1]. Долучення студентів до обговорення тем, проведення дискусій, надання змоги оцінити роботу один одного, робота в групах — це все сприятиме розвитку комунікативних навичок навіть за умови відсутності аудиторних занять. На думку автора, такими інструментами в середовищі Moodle є «Форум», «Wiki» та «Семінар». Зупинимося на можливостях кожного з них.

Форум — це діяльнісний елемент, який дає можливість асинхронного спілкування між учасникам дистанційно організованого навчального процесу.

У рамках системи існують форуми різних типів:

- стандартний форум: складається з необмеженого числа тем для обговорень і повідомлень за темами;
- просте обговорення: складається з однієї теми, зазвичай використовується для того, щоб сфокусувати обговорення на певній проблемі;
- кожен відкриває одну тему: кожен учасник обговорення може вести власну тему, участь у відкритих темах не обмежується;
- форум у форматі питання-відповідь: у цьому типі форуму теми може створювати тільки викладач, студент побачить відповіді інших учасників лише тоді, коли сам дасть відповідь на питання, поставлене в темі.

Мета навчальної діяльності студентів у форумах украй важлива, однак для ефективного використання цього інструменту заздалегідь необхідно врахувати наступне:

- студенти повинні добре розуміти, що і як оцінюється, тобто до початку роботи на форумі необхідно викласти критерії оцінювання та вимоги до структури відповідей;
- у ході оцінювання необхідно витримувати баланс між кількістю повідомлень і їхньою якістю (доведення аргументованості відповіді);
- усвідомлення студентами різниці між соціальним та навчальним форумом. Зазначити, що висловлення власної думки повинно ґрунтуватися на доказах з авторитетних джерел.

Найяскравішим прикладом використання інструменту «Форум» є проведення дискусії зі студентами на задалегідь обрану та опрацьовану тему. Під час проведення дискусії студентів можна розбивати на групи, ставлячи завдання обґрунтувати одну з обраних тез або довести зворотну тезу.

Wiki — це набір спільно створюваних сторінок. «Wiki wiki» з гавайської мови перекладається як «дуже швидко». Швидкість створення та оновлення сторінок — один із найважливіших аспектів роботи з елементом «Wiki».

На сьогодні цей інструмент Moodle є найбільш недооціненим викладачами. Це пояснюється, з одного боку, не очікувано швидкою зміною форми навчання, з іншого, досить складним механізмом застосування, який потребує напрацювання досвіду в його використанні як викладачем, так і студентом. Однак саме Wiki може стати одним із ключових елементів дистанційного навчання, оскільки дає можливість майбутнім юристам розвивати такі компетенції, як робота в групах, комунікація, можливість відстоювання висловленого власного бачення.

Механізм цього інструменту базується на використанні Wiki-сервісу. Wiki-сервіс — це сайт, що дає змогу своїм відвідувачам редагувати матеріали, що вже на ньому розміщені, створювати посилання на інші сторінки, створювати свої сторінки (на Wiki вони називаються статтями), обговорювати статті, що цікавлять [3]. Wiki дозволяє декільком людям спільно писати документ за допомогою простої мови розмітки аркуша. В електронному середовищі Moodle діяльній елемент «Wiki» зазвичай використовується, коли кілька студентів одночасно працюють над створенням одного документа. Wiki розпочинається з одного аркуша, а потім кожен автор може додати посилання на будь-які сторінки, навіть якщо вони поки не існують. За умови одночасної роботи декількох немає головного редактора, адже результат забезпечується всіма тими, хто вносить зміни в документ.

Елемент «Wiki» дає змогу студентам разом працювати над документом, додаючи, розширюючи, уточнюючи й змінюючи його зміст. Використання Wiki в курсі доцільне, якщо необхідно виконати загальну роботу всією аудиторією, певною групою або індивідуально з кожним студентом.

Приклад використання Wiki — спільний запис лекції. Лекційний матеріал подається в аудіо- або відеоформаті, завдання законспектувати лекцію. Групова робота у Wiki з відтворення/копювання та доповнення прослуханої на занятті лекції дає змогу студентам усунути можливі прогалини в розумінні навчального матеріалу, визначити його ключові моменти, акцентувати увагу на найбільш значущих тезах. Залежно від розміру лекційного матеріалу робота у Wiki здійснюється колективно або в малих групах по 3–5 чоловік.

Навчальний результат використання Wiki (можливість поєднання матеріалів декількох довідникових та енциклопедичних видань в одній статті) забезпечує принцип полілогу — організовану, цілеспрямовану розмову багатьох осіб, у цьому випадку — викладача та студентів із теми практичного заняття. Різні трактування одного й того ж поняття в різних довідниках різних авторів можна зв'язати гіпертекстовими посиланнями. Ці зіставлення доповнюють одне одного, поглиблюють розуміння понять, мотивують до самостійного порівняння й осмислення матеріалу [11].

Елемент курсу «Семінар» застосовується для організації та проведення рефлексивних семінарів з різних проблем (питань). Цей елемент курсу дозволяє не тільки виконати й надати свою роботу для оцінювання, але також оцінити роботи своїх колег (одногрупників). Підсумкова оцінка студента за семінар складається з оцінки за виконану власну навчальну роботу і за його роботу як рецензента. Елемент курсу «Семінар» є найбільш складним в організації та управлінні, він проводиться в кілька етапів:

- 1) налаштування семінару та введення критеріїв оцінювання робіт;
- 2) завантаження виконаних студентських робіт, наданих на рецензування;
- 3) оцінювання викладачем і взаємооцінювання студентами робіт за заданими критеріями;
- 4) перегляд результатів оцінювання.

Після закінчення семінару система Moodle автоматично виводить рейтинг кращих робіт.

Висновки. Отже, все зазначене дає підстави говорити про освітню платформу Moodle як потужний механізм реалізації викладача та нівелювання негативу дистанційної освіти студента. Однак необхідно зауважити, що зміна парадигми освіти (від очної до дистанційної) потребує титанічних зусиль від обох сторін. Для розробки дієвого інтерактивного курсу, який буде включати лекційний матеріал, плани практичних занять, електронні ресурси, матеріали для самостійної роботи, тестові завдання тощо, знадобиться досить багато часу — від кількох тижнів (якщо є готові напрацювання, які здебільшого можна скопіювати) до кількох місяців (якщо всі матеріали потрібно розробляти з нуля) [10].

Оволодіння всім інструментарієм Moodle та застосування його у викладанні курсів дисциплін юридичного профілю потребує додаткових зусиль та напрацювання певної практики як в організації процесу навчання, так і щодо участі в ньому. Для подолання цих проблем вважаємо за доцільне ввести у тематику курсу «Інформаційні технології» першого року навчання майбутніх юристів тему з вивчення основних прийомів роботи в Moodle, а для викладачів провести систему тренінгів з метою оволодіння практичними навичками ефективного планування, створення та супроводу дистанційних курсів як системи постійного навчання.

Список використаних джерел

1. Cole, J. Using Moodle. Teaching with the Popular Open Source Course Management System. Sebastopol, CA: O'Reilly Media, Inc. 2008. 266 p.
2. McCarthy J. Blended learning environments: using social networking sites to enhance the first year experience. *Australasian Journal of Educational Technology*. 2010. Vol. 26, Xu 6. P. 729–740.
3. Живюк І. А. Використання соціального сервісу Вікі у сучасній освіті. *Теорія та методика управління освітою*. 2010. № 4. URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ttmuo/2010_4/10zhivme.pdf.
4. Захарова И. Г. Информационные технологии в образовании. М.: Академия, 2010. 192 с.
5. Кирьякова А. В., Ольховая Т. А., Михайлова Н. В., Запорожко В. В. Интернет-технологии на базе LMS Moodle в компетентно-ориентированном образовании: учебно-методическое пособие. Оренбург: ОГУ, 2011. 116 с.
6. Куничак О. Що відбувається з освітою в умовах карантину? URL: https://biz.ligazakon.net/ua/analytics/194213_shcho-vdbuvatsya-z-osvtoyu-v-umovakh-karantinu (дата звернення: 19.05.2020).
7. Лемех Р. М. Сравнительный анализ дистанционных и традиционных форм обучения. *Ученые записки ИИО РАО*. 2005. № 17. С. 24–29.
8. Мицишен А. В. Moodle як система дистанційного управління навчанням при підвищенні кваліфікації. *Вісник післядипломної освіти*. 2011. Вип. 5. С. 96–105. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vpo_2011_5_15 (дата звернення: 19.05.2020).
9. Морзе Н. В., Глазунова О. Г. Критерії якості електронних навчальних курсів, розроблених на базі платформ дистанційного навчання. *Інформаційні технології в освіті* : зб. наук. пр. 2009. Вип. 4. С. 63–75.
10. Організація дистанційного навчання в Moodle. URL: https://osvita.ua/vnz/high_school/72285/ (дата звернення: 20.05.2020).
11. Стеценко Г. В. Педагогічний потенціал вікі-енциклопедії та її використання в навчально-виховному процесі. *Наукові записки Тернопільського держ. пед. ун-ту імені В. Гнатюка. Серія: «Педагогіка»*. Тернопіль. 2008. № 7. С. 53–57.

References

1. Cole, J. Using Moodle. Teaching with the Popular Open Source Course Management System. Sebastopol, CA: O'Reilly Media, Inc. 2008. 266 p.
2. McCarthy J. Blended learning environments: using social networking sites to enhance the first year experience. *Australasian Journal of Educational Technology*. 2010. Vol. 26, Xu 6. P. 729–740
3. Zhyviuk, I. A. (2010). Vykorystannia sotsialnoho servisu Viki u suchasniy osviti [Using the social service Wiki in modern education]. *Teoriia ta metodyka upravlinnia osvitoiu*. № 4. URL:

http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ttmuo/2010_4/10zhivme.pdf (data zvernennia: 19.05.2020) [in Ukrainian].

4. Zaharova, I. G. (2010). *Informatsionnyie tehnologii v obrazovanii* [Information Technology in Education]. M.: Akademiya [in Russian].

5. Kiryakova, A. V., Olhovaya, T. A., Mihaylova, N. V., Zaporozhko, V. V. (2011). *Internet-tehnologii na baze LMS Moodle v kompetentnostno-orientirovannom obrazovanii: uchebno-metodicheskoe posobie* [Internet technologies based on LMS Moodle in competency-based education: a teaching tool]. Orenburg: OGU. 116 s. [in Russian].

6. Kunichak, O. (2020). *Scho vidbuvaetsya z osvityu v umovah karantynu?* [What happens to education in quarantine?]. URL: http://biz.ligazakon.net/ua/analytics/194213_shcho-vdbuvatsya-z-osvityu-v-umovakh-karantynu (data zvernennia: 19.05.2020) [in Ukrainian].

7. Lemeh, P. M. (2005). *Sravnitelnyiy analiz distantsionnyih i traditsionnyih form obucheniya* [Comparative analysis of distance and traditional forms of education]. *Uchenye zapiski IIO RAO*. № 17. 24–29 [in Russian].

8. Mischishen, A. V. (2011). *Moodle yak sistema distantsynogo upravlinnya navchannam pri pidvischenni kvalifikatsiyi* [Moodle as a system of distance learning management in advanced training]. *Visnik pislyadiplomnoi osviti*. Vyp. 5. S. 96–105. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vpo_2011_5_15 (data zvernennia: 19.05.2020) [in Ukrainian].

9. Morze, N. V., Glazunova, O. G. (2009). *Kriteriyi yakosti elektronnih navchalnih kursiv, rozroblenih na bazi platform distantsynogo navchannya* [Quality criteria for e-learning courses developed on the basis of distance learning platforms]. *Informatsiyni tehnologiyi v osviti* : zb. nauk. pr. № 4. 63–75 [in Ukrainian].

10. *Organizatsiya distantsynogo navchannya v Moodle*. (2020). [Organization of distance learning in Moodle]. URL: https://osvita.ua/vnz/high_school/72285/ (data zvernennia: 20.05.2020) [in Ukrainian].

11. Stetsenko, H. V. (2008). *Pedahohichniyi potentsial viki-entsyklopedii ta yii vykorystannia v navchalno-vykhovnomu protsesi* [Pedagogical potential of wiki-encyclopedia and its use in the educational process]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho derzh. ped. un-tu imeni V. Hnatiuka. Seriya: «Pedahohika»*. Ternopil. № 7. S. 53–57 [in Ukrainian].

Utkina Galina,

PhD in Economics

(Donetsk Law Institute, MIA of Ukraine, Kryvyi Rih)

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7513-4407>

THE USE OF DISTANCE LEARNING TECHNOLOGIES IN PROFESSIONAL PREPARATION OF FUTURE LAWYER

The purpose of the article is to focus on the most effective tools of distance learning in the process of training degree seeking students, to determine the benefits of the Moodle learning management system in the process of lawyer specialists training. This educational platform is a powerful tool for students to master the learning material under the guidance of a teacher. One of the significant advantages of the Moodle environment is the ability to structure teaching and learning aid, which allows to make the educational process as effective as possible depending on the perception of the material: age of the student, year of study, control methods, course content with theoretical and practical material. The article draws attention to the tools of the educational platform Moodle, which aims to develop communication skills of future lawyers, namely: "Forum", "Wiki" and "Seminar". The implementation of these tools in the educational process allows to intensify communication in the group, to apply the mechanism of peer assessment, to move from formal to formative assessment. Effective use of these tools is workable on condition that there is experience, specific tasks are developed and their systematic use is in the practice while teaching the course.

Key words: distance learning; e-Learning; educational platform; Moodle; structuring of educational and methodical materials; logic of studying the course; communication skills.

Надійшла до редколегії 24.06.2020

Зразок для цитування:

Уткіна Г. А. Використання технологій дистанційного навчання в процесі фахової підготовки майбутніх юристів. *Правовий часопис Донбасу*. 3 (72). 2020. С. 206—215. DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2020-72-3-206-215>